

Aanpassing zorgkrediet: deur staat open voor georganiseerde sociale uitsluiting

Nieuws vrijdag 1 juni 2018

Het Vlaams zorgkrediet blijft voor beroering zorgen. De afschaffing van de vroegere stelsels van loopbaanonderbreking zorgden al voor een moeilijke werk-privébalans, maar de toepassing van het Vlaams zorgkrediet zorgt voor nog meer uitsluitingen.

Deze Vlaamse Regering heeft zich blijkbaar als doel gesteld om de openbare dienstverlening af te bouwen en om verschillende lagen van de bevolking in de kou te laten staan. Kijk maar naar de aanpassing van het zorgkrediet. Aan de leden van het Comité C1 werd een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering voorgelegd met als doel de huidige reglementering rond de toekenning van de onderbrekingsuitkeringen voor zorgkrediet te wijzigen. Meer bepaald gaat het om de vraag om een digitale indiening van het Vlaams zorgkrediet te stimuleren. De wijziging blijkt echter om meer te gaan dan 'een stimulering'.

Wijziging besluit

In het oorspronkelijke besluit werd de wijze van indiening als volgt vastgelegd: **I**De aanvraag wordt ingediend met het papieren aanvraagformulier of, als dat door het departement (Werk & Sociale Economie) ter beschikking wordt gesteld, met een elektronisch aanvraagformulier. **I** Het nieuwe voorstel laat de papieren aanvraag vallen en spreekt enkel nog over een elektronisch aanvraagformulier dat door het departement ter beschikking wordt gesteld. ACOD LRB heeft hiertegen fel geprotesteerd, daarin gevolgd door de andere vakbonden en zelfs door de werkgevers. Op basis van dit protest werd de tekst aangevuld met de volgende zin: **I**Indien het voor de werknemer onmogelijk is om gebruik te maken van een elektronisch aanvraagformulier, neemt de werknemer contact op met het departement. Het departement zoekt in overleg met de werknemer naar een passende oplossing om de aanvraag in te dienen. **I** Deze garantie is uiteraard te vrijblijvend.

Redenen voor de wijziging

De administratie binnen het departement Werk & Sociale Economie loopt blijkbaar een veel te grote achterstand op met de verwerking van de papieren aanvragen. Dit heeft uiteraard alles te maken met de verkeerde inschatting van het aantal personeelsleden die nood hebben aan zorgkrediet én met de beperkte personeelsbezetting. Op een bepaald ogenblik bedroeg de achterstand zes maanden en dit kan duidelijk niet gekwalificeerd worden als 'een redelijke termijn'.

De achterstand werd ondertussen enigszins weggewerkt (nu nog 8 weken) door gebruik te maken van jobstudenten en interne verschuivingen van personeel. Ziehier het beleid van onze Vlaamse Regering.

Protocol van niet-akkoord

ACOD LRB is het niet eens met deze wijziging. Een radicale digitalisering zal ervoor zorgen dat sommige personeelsleden niet meer in de mogelijkheid zijn om op eigen kracht hun zorgkrediet aan te vragen. Deze aanpassing komt veel te vroeg en er worden geen garanties gegeven voor een degelijke begeleiding.

Probleem van digitalisering

De digitalisering creëert een steeds grotere afstand voor burgers die digitaal niet mee zijn. Digitalisering zonder begeleiding leidt op die manier tot sociale uitsluiting of tot een versterking van bestaande ongelijkheden. De manier waarop de digitalisering op dit ogenblik wordt ingevoerd, gaat gepaard met een tendens om de verantwoordelijkheid te verhalen op de burgers zelf. Ze moeten zelf zorgen dat ze fysiek toegang hebben tot een computer, tablet of telefoon met internetverbinding. Ze moeten zelf zorgen dat ze voldoende digitaal vaardig zijn.

Het hoeft geen betoog dat er op die manier een serieuze digitale kloof ontstaat.

Uiteraard kunnen we de digitaliseringstrend niet tegenhouden. Toch heeft de overheid de plicht om iedereen te betrekken bij het 'Radicaal Digitaal'-verhaal. En hier raken we aan het kernprobleem. Er bestaat in Vlaanderen geen overkoepelend, strategisch uitgetekend kader of beleid voor e-inclusie (zorgen dat onder andere kwetsbare groepen ook mee zijn in het verhaal). De overheid moet bewust stilstaan bij digitale keuzes en bij wat burgers willen en kunnen. Bovendien moet de toegankelijkheid voor alle burgers gewaarborgd blijven. (Lees meer hierover in SAMPOL, 2018, 4: 'Inclusief digitaal is het nieuwe normaal' van Ilse Mariën.)

De cijfers

Onze tegenstand wordt ondersteund door cijfers: 13 procent van de Vlamingen heeft nog nooit internet gebruikt (ICT-monitor 2015), 20 procent voelt zich hulpeloos in de digitale samenleving (Gezinsbond), 15.000 werklozen kunnen niet met een computer werken (digitaal portret VDAB). Gegevens uit Statbel (Algemene Directie Statistiek) bevestigen deze cijfers en duiden verschillende knelpunten aan: 25 procent van de laaggeschoolden heeft nog nooit internet gebruikt. De redenen waarom men geen internet gebruikt, zijn drievoudig: te hoge uitrustingskosten, te hoge verbindingskosten en het ontbreken van de nodige ICT-vaardigheid.

Tot slot nog een cijfer van de EU-SILC-enquête, die het armoederisico becijfert bij de Belgische bevolking: 3 procent van de bevolking beschikt over onvoldoende middelen om een pc aan te schaffen. Bij personen onder de armoedegrens stijgt dit percentage tot 13 procent.

Georganiseerde sociale uitsluiting

Tijdens de onderhandelingen over het zorgkrediet hebben we meermaals gewezen op de problematiek dat aanvragen op een degelijke manier en binnen een redelijke termijn afgehandeld moeten worden. Maar de Vlaamse Regering keek enkel naar de mogelijke besparingen. Ze was niet bereid om te investeren in personeel om deze aanvragen af te handelen. Snel zat men dus met een achterstand van zes maanden. Men zou denken dat de Vlaamse Regering haar blunder snel zou rechtzetten door extra personeel aan te werven en de dienstverlening te verbeteren. Maar nee hoor, men zet jobstudenten in om de problemen uit het verleden op te vangen.

Maar erger nog, om de problemen in de toekomst te vermijden, kiest deze Vlaamse Regering voor een beleid van sociale uitsluiting. Enkel digitale aanvragen en geen enkele ondersteuning. Het bijkomende zinnetje dat het departement samen met de werknemer naar een passende oplossing zal zoeken in het geval men problemen heeft met de digitale aanvraag, is ook lachwekkend. Als men zelfs de tijd niet heeft om de aanvragen te verwerken, kunnen we ons iets voorstellen bij de zoektocht naar een passende oplossing. Eén ding is zeker: het zal snel moeten gaan.

Besluit

ACOD LRB zal dus een protocol van niet-akkoord tekenen ten aanzien van deze wijziging. De aanpassing gebeurt veel te snel. Door de verplichting wordt er een grote groep van personeelsleden uitgesloten. In de lokale besturen werken immers veel personeelsleden die voor hun werk geen pc of internet nodig hebben. De personeelsleden die geen digitale aanvraag kunnen indienen, zijn verplicht om in het moeilijkere traject te stappen (afspraken maken met het departement, werking met een e-ID door een andere persoon,¹¹). Dit tast alleszins het gelijkheidsbeginsel aan. Het behoud van een papieren aanvraag is essentieel.

Deze wijziging is eigenlijk de perfecte samenvatting van het beleid van deze Vlaamse Regering: een afbouw van de openbare dienstverlening (te weinig personeel, te veel achterstand), gekoppeld aan een duidelijke sociale uitsluiting. Een toekomstvisie waaraan ACOD LRB in geen geval wil meewerken.

Willy Van Den Berge, Gert Vlasselaer